

UNIVERSITETET I OSLO

CRPD inn i norsk lov: Ekspertutvalgets rapport

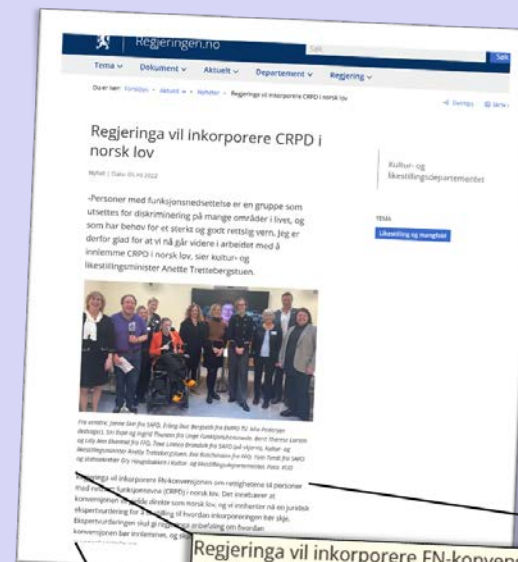
Kjetil Mujezinović Larsen
Professor i rettsvitenskap
Universitetet i Oslo

15. mars 2024

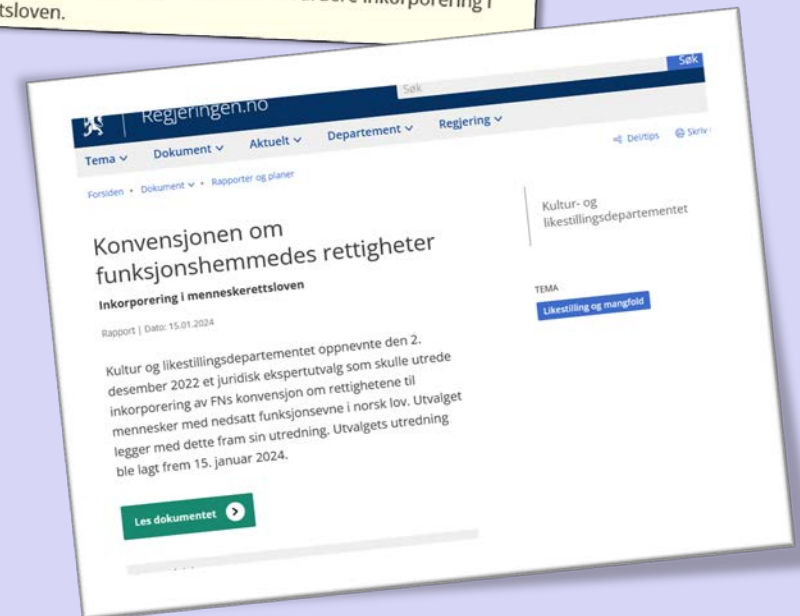

Ekspertutvalget

- Regjeringen Støre vil ta CRPD inn i norsk lov
  - «Inkorporere» betyr å ta inn i loven
  - «Konvensjon» er en rettslig avtale som er inngått mellom flere land
- Ekspertutvalg oppnevnt desember 2022, frist 31. desember 2023
- Utredning overlevert 15. januar 2024
- Tre hovedspørsmål:
  1. I hvilken lov konvensjonen bør tas inn
  2. Rettslige virkninger av å gjøre dette
  3. Behov for lovendringer

Regjeringa vil inkorporere FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i norsk lov. Det innebærer at konvensjonen vil gjelde direkte som norsk lov, og vi innhenter nå en juridisk ekspertvurdering for å ta stilling til hvordan inkorporeringen bør skje. Ekspertvurderingen skal gi regjeringa anbefaling om hvordan konvensjonen bør innlemmes, og skal særskilt vurdere inkorporering i menneskerettsloven.

Første hovedspørsmål: Hvilken lov?

- Uenighet i utvalget, flertall 2-1
- Flertallet (Indreberg, Larsen) foreslår å ta CRPD inn i menneskerettsloven
- Mindretallet (Fagernæs) mener konvensjonen ikke bør tas inn i lov, men at den i så fall bør tas inn i likestillings- og diskrimineringsloven

Andre hovedspørsmål: Rettslige konsekvenser

- Gå foran andre regler hvis de strider mot hverandre
  - Men hvilken betydning har egentlig dette?
- Synlighet, status, anerkjennelse
- Flertallet mener den rent rettslige betydningen vil være begrenset
  - Skal allerede legges til grunn i norsk rett
  - Uklare spørsmål handler mer om forståelsen av konvensjonen, ikke om hvilken status den har
  - Sjelden direkte motstrid
  - Praksis i strid med CRPD vil ofte også være i strid med eksisterende norsk lovgivning
  - Utformingen av rettighetene tilsier ofte gradvis oppfyllelse
- Utvalget mener Norges to erklæringer om hvordan CRPD skal forstås gir uttrykk for en forsvarlig forståelse

Tredje hovedspørsmål: Øvrig lovgivning

- Utvalget har en snever tilnærming: Tilfeller hvor lovendring er nødvendig, ikke bare hensiktsmessig
- Passloven og ID-kortloven
- LDO har en bredere tilnærming
- Vi henviser i stor grad til andre pågående lovprosesser
  - Vergemål, rettslig handleevne, beslutningsstøtte
  - Selvstendig liv – brukerstyrt personlig assistanse (BPA)
  - Tvang og frihetsberøvelse
  - Abort

Hvordan skal konvensjonen forstås?

- Absolutte eller relative rettigheter
- Umiddelbar oppfyllelse eller forbedring over tid
- Innholdet i statens forpliktelser (respektere og sikre)
- Hvilken vekt skal legges på CRPD-komiteens uttalelser?

Videre prosess?

- Sendt på høring 5. mars, høringsfrist 5. juni
- Sak til Stortinget før stortingsvalget 2025
- Håp om at CRPD allerede nå i større grad vil være synlig for rettsanvendere og i lovgivningsprosesser

Kontakt meg gjerne!

Kjetil Mujezinović Larsen

Universitetet i Oslo, Det juridiske fakultet, Institutt for offentlig rett

<https://www.jus.uio.no/ior/personer/vit/kjetill/index.html>

k.m.larsen@jus.uio.no